

Ο εθνικός στόχος της διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης

Κώστας Μουτσιάνας, 17.03.2019

Η Ελλάδα, έχοντας ολοκληρώσει το τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής τον Αύγουστο του 2018, κατάφερε πρόσφατα την άντληση κεφαλαίων από τις διεθνείς αγορές αξιοποιώντας το θετικό momentum που διαμορφώθηκε υπέρ της ελληνικής οικονομίας. Ασχέτως της πολιτικής εκμετάλλευσης που επιχειρήθηκε με το αφήγημα περί «εξόδου από τα μνημόνια», η ελληνική οικονομία παραμένει σε εποπτεία και παρά τα θετικά βήματα που έχουν γίνει ο δρόμος της επιστροφής σε συνθήκες κανονικότητας είναι μακρύς και δύσκολος.

Η κρίση ανέδειξε, δημιούργησε και επιδείνωσε πολλά προβλήματα τα οποία θα κρίνουν την πορεία της ελληνικής οικονομίας σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα: ανεργία, εχθρικό επενδυτικό περιβάλλον, υψηλό δημόσιο χρέος, υπερφορολόγηση, υψηλό ιδιωτικό χρέος, γραφειοκρατία, χαμηλή ανταγωνιστικότητα και τράπεζες με σημαντικά προβλήματα. Η Έκθεση του ΔΝΤ που δημοσιεύθηκε στις 12.03.2019, περιλαμβάνει πολλά από τα προαναφερόμενα διαρθρωτικά προβλήματα (επιδείνωση εμπορικού ισοζυγίου, κόκκινα δάνεια, επιβράδυνση των μεταρρυθμίσεων) ενώ δεν παραλείπει να αναφερθεί και στον κίνδυνο της προεκλογικής παροχολογίας και των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην έκθεση των ελληνικών τραπεζών στο κρατικό ρίσκο αλλά και στο «φαύλο κύκλο» που δημιουργείται από την έντονη αλληλοσύνδεση τραπεζών και κράτους λαμβάνοντας υπόψη ότι το ελληνικό κράτος είναι ήδη εκτεθειμένο στο ευάλωτο τραπεζικό σύστημα μέσω μετοχών, καταθέσεων και των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων.

Αυτό που ίσως δεν έχει γίνει αρκετά κατανοητό στη μετα-μνημονιακή περίοδο, είναι ότι η χώρα μας εφεξής θα πρέπει να εξυπηρετεί και να χρηματοδοτεί τις δανειακές της υποχρεώσεις μέσω άντλησης κεφαλαίων από τις αγορές χωρίς τη βοήθεια κάποιου χρηματοδοτικού μηχανισμού. Δεν υπάρχει κανένα περιθώριο αποκλεισμού από τις αγορές. Ως εκ τούτου, η δραστική μείωση του χρέους και η επίτευξη μακροχρόνιας ανάπτυξης θα πρέπει να αποτελεί πυλώνα της οικονομικής πολιτικής για τα επόμενα χρόνια σε συνδυασμό με την προσέλκυση των επενδύσεων και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που μπορούν να αυξήσουν το ΑΕΠ της χώρας. Αν λάβει κάποιος υπόψη τις δυσοίωνες προβλέψεις του ΔΝΤ για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι πρόκειται για μια τεράστια οικονομική προσπάθεια που πρέπει να καταβάλλουμε τα επόμενα χρόνια. Η διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη πρέπει να λάβει χαρακτηριστικά εθνικού στόχου για τον οποίο πρέπει να εργαστούμε απαρέγκλιτα.

